

Innst. 347 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:117 S (2016–2017)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Torgeir Knag Fylkesnes om endring i omstillingslova

Til Stortinget

Sammendrag

For å sikre små bedrifters levedyktighet i mindre lokalsamfunn er det nødvendig å forbedre omstillingslova. Den er i dag kun gyldig om bedriften har mer enn 30 ansatte, og i små lokalsamfunn kan en bedrift ha en hjørnesteinsfunksjon selv med færre ansatte.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak om endring av omstillingslova, der følgende blir gjort:

1. Loven blir gjort gjeldende for hjørnesteinsbedrifter selv om de har mindre en 30 ansatte.
2. Loven åpner for at fylkeskommunen kan pålegge bedriften å selge til andre eller til de ansatte om de ønsker å videreføre driften.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Laila Davidsen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen, fra Kristelig Folke-

parti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, fra Venstre, Pål Farstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, viser til Dokument 8:117 S (2016–2017) om endringer i omstillingslova og Nærings- og fiskeridepartementets svarbrev av 10. mai 2017 (vedlagt). Loven om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd (omstillingslova) skal legge til rette for omstilling av virksomheter og dialog i prosesser om nedleggelser.

Som forslagsstillerne fremhever, kan bedrifter med under 30 ansatte ha stor betydning i små lokalsamfunn.

Det bør derfor etter komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti sin oppfatning vurderes nærmere om omstillingslova bør kunne anvendes hvor antall ansatte er færre enn lovens grense, og hvor bedriften har karakter av å være en hjørnesteinsbedrift.

Komiteen er klar over bestemmelsene i arbeidsmiljøloven § 15-2 som legger opp til dialog med de ansattes tillitsvalgte i tilfeller med oppsigelser av over ti ansatte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener regjeringen i en bredere sammenheng bør vurdere forslag om utvidelse av omstillingslova.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, ser det ikke som hensiktsmessig eller riktig å innføre en regel som gir fylkeskommunen myndighet til å pålegge salg til andre

eller til de ansatte. Dette er etter flertallets oppfatning neppe i samsvar med avtalerettslige prinsipper og regler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å vurdere en utvidelse av omstillingslova og komme tilbake til Stortinget med en bredere vurdering av dette.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til brev av 10. mai 2017 fra næringsministeren, der det fremkommer at regjeringen ikke har holdepunkter for at omstillingslova har hatt særlig betydning, ei heller at den har vært avgjørende for etablering av nye lønnsomme bedrifter. Omstilling er både ønskelig og nødvendig for å bidra til levedyktige bedrifter, vekst og verdiskaping. Dette er ikke minst viktig i små samfunn der det kanskje bare er én eller noen få hjørnesteinsbedrifter. En omstilling i en bedrift starter imidlertid ofte tidlig og lenge før det tidspunktet melding etter omstillingslova sendes til fylkeskommunen. Disse medlemmer peker på at omstillingslova dermed kan forsinke en nødvendig omstillingsprosess og påføre både bedrift og samfunn unødvendige kostnader. Det er ingen lokalsamfunn tjent med på lang sikt.

Disse medlemmer peker videre på at hensynene bak omstillingslova i stor grad er ivaretatt av annet lovverk, herunder arbeidsmiljøloven § 15-2, og regjeringens næringspolitikk og virkemiddelapparatet for øvrig. Det er viktig at rollen til det offentlige som politikktøver holdes atskilt fra bedriftenes

og eiernes rolle. Myndighetene verken kan eller bør hindre nedleggelse av ulønnsomme bedrifter gjennom reguleringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er opptatt av at offentlige reguleringer skal bidra til å styrke norske bedrifters konkurransekraft. Flertallet er av den oppfatning at omstillingslova kan motvirke dette, og at loven heller bør oppheves enn innskjerpes.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om å vurdere en utvidelse av omstillingslova og komme tilbake til Stortinget med en bredere vurdering av dette.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:117 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Torgeir Knag Fylkesnes om endring i omstillingslova – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 30. mai 2017

Geir Pollestad

leder

Knut Storberget

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet v/statsråd Monica Mæland til næringskomiteen, datert 10. mai 2017****Dokument 8:117 S (2016–2017) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Torgeir Knag Fylkesnes om endringer i omstillingslova.**

Jeg viser til brev datert 4. mai 2017 fra Næringskomiteen med oversendelse av Dokument 8: 117 S (2016–2017) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø og Torgeir Knag Fylkesnes om endringer i omstillingslova:

Stortinget ber regjeringen fremme sak om endring av omstillingslova, der følgende blir gjort:

1. *Loven blir gjort gjeldene for hjørnesteinsbedrifter selv om de har mindre enn 30 ansatte.*
2. *Loven åpner for at fylkeskommunen kan pålegge bedriften å selge til andre eller til de ansatte om de ønsker å videreføre driften.*

Lov om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd (omstillingslova) trådte i kraft 1. juli 2008. Formålet med loven er å legge til rette for dialog og omstilling på et tidlig stadium i en nedleggelsesprosess for på den måten å bidra til å redusere de negative konsekvensene for ansatte og lokalsamfunn. Den nærmere oppfølgingen av loven er lagt til fylkeskommunene. Det innebærer at det er fylkeskommunen som mottar melding om nedleggelse, og som har ansvaret for å gjennomføre drøftinger med berørte parter i henhold til lovens bestemmelser.

Vi har imidlertid per i dag ingen holdepunkter for at loven har hatt noen særlig betydning. Det er også vanskelig å se at omstillingslova har vært avgjørende for etablering av nye lønnsomme bedrifter og ny lønnsom produksjon som ellers ikke ville ha blitt etablert. I praksis gir loven liten eller ingen mulighet til å skille seriøse eieres kommersielle vurderinger og eventuelle beslutninger om nedleggelse av produksjon og bedrifter fra de mindre seriøse der bl.a. rimelige hensyn til de ansatte kan bli neglisjert. Det er derfor høyst tvilsomt om omstillingslova har en positiv effekt når det gjelder å stimulere til verdiskaping, opprettholde og skape lønnsomme arbeidsplasser samt bidra til god omstillingsevne i norsk økonomi. Loven kan tvertimot bidra til å redusere omstillingserven ved at gjennomføringen av nødvendige omstillinger hindres eller utsettes slik at omstillingskostnadene blir større enn de hadde behovd å være.

Jeg mener at hensynene bak omstillingslova er ivarettatt gjennom annet lovverk og den generelle næringspolitikken. Jeg vil i den forbindelse særlig peke

på at arbeidsmiljøloven § 15-2 legger til rette for dialog mellom arbeidsgiver og bedriftens tillitsvalgte om både muligheter for videre drift og salg av virksomheten til de ansatte dersom arbeidsgiver vurderer nedleggelse. Regelen er aktuell ved oppsigelser av minst ti arbeidstakere innenfor et tidsrom på 30 dager. Bestemmelsen har med andre ord et videre virkeområde enn reglene i omstillingslova, ved at den også omfatter små bedrifter. I tillegg viser jeg til arbeidsmarkedslovens § 8 som pålegger arbeidsgiver å underrette NAV i disse tilfellene. Disse bestemmelsene ivaretar hensynene bak representantforslaget.

Videre vil en regel som åpner for at fylkeskommunen kan pålegge bedriften å selge til andre eller de ansatte om de ønsker å videreføre drift, stride mot alminnelige avtale- og eiendomsrettslige prinsipper. En lovendring som fratar eierne råderetten over virksomheten vil kreve erstatningsordninger og dermed økte kostnader for fylkeskommunene dersom den ikke skal havne i strid med det grunnleggende vernet av eiendomsretten. Dessuten er det overveiende sannsynlig at en slik ordning vil være klart ulønnsom fra et samfunnsøkonomisk synspunkt. Av bl.a. disse grunnene er det ikke aktuelt for meg å fremme et forslag som gir fylkeskommunen mulighet til å pålegge salg av virksomheter til ansatte eller andre aktører.

Regjeringen er opptatt av at offentlige reguleringer skal bidra til å styrke norske bedrifters konkurransekraft. Videre skal det næringsrettede virkemiddelapparatet, uavhengig av omstillingslova, bidra til omstilling og næringsutvikling. Regjeringen har også satset på forenklingsarbeid som fører til kostnadsbesparelser for norsk næringsliv. I den forbindelse vil jeg vise til mitt brev datert 4. mai 2017 som besvarer dokument 8:81 S (2016–2017) om tiltak for små og mellomstore bedrifter. I brevet viser jeg til at vi arbeider aktivt med modernisering og fjerning av lover og forskrifter, og at vi i den forbindelse har startet arbeidet med å oppheve omstillingslova.

